

CENAZEANUL

ZIAR DE OPINIE ȘI INFORMARE
SOCIAL - CULTURALĂ

" MI SE PARE CĂ RIDICOLUL ESTE ELEMENTUL DINAMIC, CREATOR SI NOU ÎN ORICE CONȘTIINȚA CARE SE VOIEȘTE VIE ȘI EXPERIMENTEAZA PE VIU. NU MI-ADUC AMINTE DE VREO SCHIMBARE LA FATA A OMENIRII, DE VREUN SALT ÎNDRĂZNET ÎN ÎNTELEGERE, DE VREO FECUNDĂ DESCOPERIRE PASIONALĂ-CARE SA NU FI APĂRUT CONTEMPORANILOR RIDICOLĂ "

Mircea Eliade

Anul I (1993) Nr. 1

LA ÎNCEPUT DE DRUM

S-au împlinit zilele acestea 3 ani de la declanșarea Revoluției din Decembrie 1989. Sîntem mîndri că flacăra Revoluției a pornit din Banat, din Timișoara și că atunci cînd ea a cuprins întreaga țară, noi eram deja liberi. Astfel, după jumătate de secol de dictatură totalitaristă, mintea, sufletul și brațele poporului român au fost deschisă. Apoi viața noastră început să se schimbe. Deși impovăraji de mari greutăți și lipsuri materiale, purtind încă pe umeri rămășiile vechilor sechelor și mentalității, începem să devenim alii oameni, să scuturăm rugina altor ani care ne-au anchilozat mintea și gindurile. Am devenit mai optimiști, am început să ne implicăm în transformările înnoitoare care se petrec sub ochii noștri. Am început să învățăm regulile democrației, să ne respectăm unii pe alții, să avem încredere în noi însine și în cei din jurul nostru.

Deși în viață politică și socială apar adesea mari explozii și cutremure, procese inflaționiste, blocăje, greve, caracteristice în special vieții orașelor și centrelor industriale, ele sunt considerate ca fenomene inevitabile procesului de tranziție spre privatizare, spre societatea democratică. Le urmărîm cu îngrijorare pentru urmările pe care le au asupra nivelului de trai, prin scăderea veniturilor populației, adesea sub pragul minim al existenței. și în viață satelor au avut și nu încă loc presaceri mari, legate în special de forma de proprietate, de atitudini și mentalități față de muncă, relații, tradiții, credință.

Incontestabil că cel mai mare act revoluționar din viața satului nostru românesc este apariția Legii Fondului Funciar, care vine ca un adevărat act justițiar pentru marile nedreptăți făcute țărănilor noștri, prin deposedarea de bucata de pămînt moștenit de la străbuni. Cu toate lipsurile și limitele lui, acest act consfătuște țărănlui dreptul de proprietății, îl face din nou stăpin al pămîntului stropit cu sîngere, lacrimile și sudoarea a generații întregi din neamul lui. Prin acest act devine ancorat puternic în realitatea patriei sale, în gloria noastră strămoșească. Chiar dacă aciul de proprietate nu l-a primit încă, el a primit pămîntul, e stăpin pe el și știe că nimeni nu îl mai poate lua, nimeni nu-l va mai alunga de pe el și din casa în care s-a născut.

De aceea un grup de intelectuali din comună de diferite vîrste și profesii, am hotărît să scoatem această publicație în care să ne exprimăm gindurile și părerile noastre, să vă informăm cu tot ce credem că poate să vă folosească. Precizăm că nu ne considerăm oameni deosebiți, perfecti, fără nici un defect, dar avem avantajul de a avea mai multă școală și cultură, de a înțelege mai bine fenomenele care se derulează în țară și societatea noastră. În trecut, înțelutul satului a fost exemplu și îndrumător pentru țărani. El a avut încredere și a spălat la ei cînd a avut nevoie de sfaturi și îndrumări. Vrem să ne reciștiștem respectul și stima Dvs. Nu putem sta indiferenți față de ceea ce vedem în jurul nostru și noi trăim aici. De asemenea, precizăm că nu urmărим scopuri materiale. Nu credem că din vînzarea publicației vom avea destule finanțe pentru numărul următor. Nu urmărим nici scopuri politice. Sîntem convingi că, în viața satului, lupta politică, mai ales cum se face azi, nu face decât să-i dezbină și chiar să-i învățească pe oameni. Fiecare om, însă, are dreptul și libertatea de a face politică pe care o vrea, însă fără dumneorie și răutate. Vrem să dezvoltăm în sufletele oamenilor dragostea de țară, de localitatea noastră, de școală și cultură, spiritul frăției și prieteniei între oameni de diferite etnii. Să ne întoarcem la credința noastră strămoșească, fiecare etnic să creadă în legea lui, să ne purificăm și să devenim mai buni.

Vom populariza tot ce este bun și pozitiv în țară și comună: realizări deosebite, oameni harnici și cinstiți, care prin munca lor și comportamentul lor, sănătatea.

Vom căuta să răspundem la toate întrebările, observațiile și problemele pe care viața și oamenii le ridică. Vom fi cinstiți și corecți cu Dvs. Dorim să vă informăm corect despre tot ce se întâmplă în societate, să vă facem cunoscute legile țării și hotărîrile difuzorilor instituționali și organe.

LECTIA DE ISTORIE

MOTTO: "O nație nu se poate mărtui decât prin sine însuși"

N. Bălcescu

Fără îndoială că, elementul de istorie locală reprezintă unul din mijloacele necesare în procesul proprii noastre instruirii. Ele au în același timp, rolul de a constitui o punte spre înțelegerea fenomenelor social-economice și politice ce au avut loc în decursul veacurilor în istoria poporului nostru. Cine îndrăgește plaiul natal, iubește cu ardoare patria.

În vederea transformării elementelor de istorie locală într-un important mijloc de păstrări a istoriei, ele trebuie să contină actualizate, completate cu noi dovezi ce apar pe parcursul anilor. De aceea, este necesar, ca toti care sîntem preocupați de "cea dintâi carte a unei națiuni" să fim într-o permanentă căutare; să cercetăm tot timpul pentru a ajunge în posesia unor noi izvoare referitoare la istoria locală. Preocupări în sensul celor arătate mai sus au existat în comuna noastră. Este cunoscut îndeosebi cazul preotului Gheorghe Cotoșman, doctorand în teologie care, în anul 1935 a scos de sub tipar lucrarea monografică "DIN TRECUTUL BANATULUI - comuna și bisericile din GIRIDAVA-MORISENA-CENAD" cu prefață de pr.dr. Nicolae M. Popescu, profesor universitar, membru al Academiei Române. Preot slujitor în Jimbolia, cu studii superioare de teologie la București părintele Cotoșman, la îndemnul unuia dintre profesorii sai, a cercetat, constiucios și amănunțit istoria satelor și bisericilor din jurul orașului Sinnicolau Mare. Citind cu atenție monografia citată mai sus, scrisă prin prisma vederilor timpului dar și a cercetărilor istorice de pînă la acea vreme, ne vedem nevoiți să constatăm și o serie de inexactități, firește seuzabile. După război, au existat deosemenea preocupări pentru elaborarea unei monografii a Cenadului, mai completă și mai aproape de adevăr.

Este obligația noastră, acelor care trăim astăzi în Cenad, sănătuți sau nenăsuți aici, dar care ne simțim legați sufletește de sat, să facem ceva în sensul celor arătate mai sus. și vom face, desigur, nu ne va fi ușor. De la intenție la faptă, de la entuziasmul pînă la eșec, de multe ori drumul este foarte scurt. Contăm însă pe spiritul dumneavoastră de înțelegere, stimați cititori, pe dăruință și recunoștință ce o păstrează înaintașilor, pe dragostea care o purtajă localității în care trăim. Fiecare dintre noi ținem acasă un act, un document, o monedă, o fotografie, o medalie sau un oricare act, obiect care să ne ajute la lămurirea unor lucruri. Intenționăm ca, în paralel cu realizarea unei monografii istorice să punem și bazele unui punct muzeistic. Deja am facut încercări în acest sens. Mulți cenăzeni s-au dovedit receptivi. De la idee au trecut imediat la faptă. Cu regret trebuie să spunem că au fost și dintre aceia care nu s-au arătat prea încințați. Unul dintre ei a plecat de curînd în Germania și ne-ar fi fost de mare folos în acțiunea noastră. Dar, pînă în ultima zi am fost duși cu vorba.

Din respect pentru multele lui fapte bune, nu-i publicăm numele aici. Nu-i nimic! Vom răsuși. "În luptă, cîță vîrstă nu face un pas înainte, nu cedează" spunea Bonaparte. Așa că, în legătură cu cei care să facem și noi ceea ce, locuitorii Terenuei Mari au facut cu mulți ani în urmă.

SAVU ION

VENITURILE MEMBRILOR ASOCIAȚI VOR SPORI MEREU

(Interviu cu dl. Matei Viorel, președintele asociației "Morisena" din Cenad)

Reporter: V-aș răga să ne vorbiți cîte ceva despre recolta anului 1991/1992 precum și despre veniturile realizate de membri asociați în produse și bani.

Matei Viorel: Știm că anul 1991-1992 a fost un an destul de greu pentru agricultură datorită condițiilor climatice deosebite. Deși am luat măsuri preventive seceta ne-a produs pierderi mari. Totuși am obținut real 2100 kg/ha la grâu, 2600 kg/ha orz, 1600 kg/ha floarea-soarelui, usturoi, ceapă și alte produse. Porumbul a fost dat membrilor asociații, cît au dorit cu condiția de a executa lucrările de întreținere și recoltare cerîndu-se plată doar costul lucrărilor de arat și semănat. Referitor la veniturile țărănilor asociații din producția anului agricol 1991/1992 pînă în prezent am dat pentru fiecare hectar următoarele: 10.000 lei, 180 kg grâu, 60 kg orz, 4 kg zahăr, 4 kg ulei. În ceea ce privește pe membri asociații care au efectuat zile de muncă în asociație, aceștia au realizat venituri substanțiale.

Reporter: Despre activitatea ca primar al comunei aș dori să consemnăm în alt număr al publicației noastre. Acum aș dori să ne vorbiți despre munca depusă în calitatea de președinte al Asociației.

Matei Viorel: În toamna anului 1990 s-a dezmembrat C.A.P.-ul. Oamenii au primit cîte 0,50 ha pe care în 1991 l-au semănat cu grâu și porumb obținînd o recolă foarte bună. În plus au primit produse și bani o dată cu lichidarea C.A.P.-ului. A apărut Legea Fondului Funciar care a însemnat repunerea în drepturi a țărănilor care au fost deposedați de pămîntul lor. În această situație țărani erau foarte dezorientați. Nu știau ce să facă gîndindu-se la greutățile pe care le vor întîmpina în cultivarea pămîntului.

Mulți dintre ei erau bătrâni, bolnavi. În aceste condiții, eu care am lucrat acest pămînt timp de două decenii și care mă simțeam legat de acest pămînt prin profesia mea, am luat inițiativa înființării unei asociații agricole și am format un comitet de inițiativă. La început am avut o suprafață de 1200ha, care a crescut mereu. Astăzi asociația "Morisena" dispune de 3740 ha, cu număr total de 1006 membri proprietari și 113 membri neproprietari care lucrează permanent și care sînt retribuiți conform statutului.

Reporter: ~~E~~ vă rog să-mi spuneți care sunt planurile de viitor, mai precis pentru anul 1992/1993?

Matei Viorel: Conform aprobării consiliului de administrare și a adunării generale s-au planificat următoarele culturi: grâu 860 ha, orz 560 ha, ovăz 350 ha, floarea-soarelui 700 ha, porumb 700 ha, din care 250 ha pentru a fi muncite de membri asociați care vor suporta doar cheltuielile de pregătire a terenului și sămîntă, 50 ha porumb hibrid contractat cu Argosenul, 50 ha sfeclă de zahăr. Aș mai adăuga că s-a aprobat achiziționarea a 10 tractoare cu toate utilajele aferente producției, 4 combine de recoltat păioase și o moară de făină din grâu pentru deservirea membrilor asociații.

Pentru membri asociații, mai concret, preconizăm, să le dăm pentru fiecare hectar următoarele: 350 kg grâu; 120 kg orz; 5 kg zahăr; 5 kg ulei și 26.500 lei numerar, transformînd totul în lei reiese că pentru fiecare hectar membru asociat va primi 53.000 lei. În ceea ce privește beneficiul net el va fi repartizat în felul următor:

34% este repartizat pentru cheltuieli de producție în anul 1993/1994; 10% pentru fond social; 6% pentru retribuția membrilor asociații care muncesc, a mecanizatorilor etc. Din acest plan aprobat de consiliul de administrație și de adunarea generală ne putem da seama că 99% din beneficii vor reveni, direct sau indirect membrilor asociații, ar fi circa 200 milioane lei.

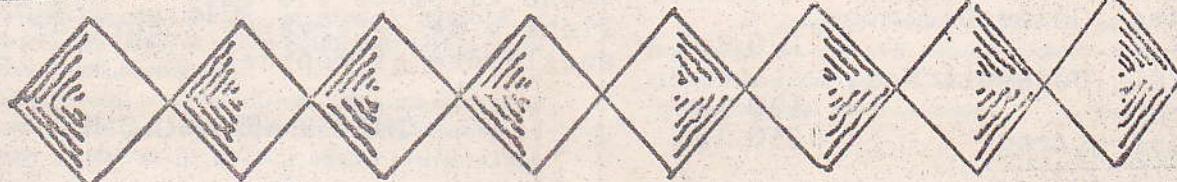
Reporter: Domnule președinte, așa cum reiese din cele arătate mai sus planurile dumneavoastră sunt ademenitoare pentru orice agricultor. Așa se explică că în ultimul timp un număr tot mai mare de țărani individuali se îndreaptă spre asociație.

Matei Viorel: Așa și este și am convingerea că pe măsură ce ne vom organiza și dezvoltă succesele noastre vor fi din ce în ce mai mari, iar veniturile membrilor asociații vor spori mereu. Spre exemplu în anul viitor am propus să dăm membrilor asociații 50% din beneficiu care ar fi circa 200 milioane lei.

Reporter: Vă mulțumesc și vă urez succese tot mai mari, sărbători fericite și un An Nou cu bucurii dumneavoastră și membrilor asociații.

A consemnat:

ION STRUGARU

4 L-AM CUNOSCUT PE SADOVEANU

Era în septembrie 1939 ...

O toamnă moldovenească blîndă, senină și tăcută plutea leneșă peste "dulcele tîrg al Eșilor".

Pe drumurile arămii ale Sorogarilor, Tomeștilor sau ale Cupoului coborau în coșurile oltenilor aromă de mare, struguri și gutui care se amestecau cu cele din smocurile de leuștean, cimbrișor sau levănică cu care țigăncușile îmbiau pe "cucoane" ca să aibă cu ce păstra peste iarnă hainele și lenjeria de vară.

Că totdeauna, orașul cu piețele lui încărcate cu toate bunătățile acestui sfînt pămînt, se odihnea mulțumit pe culmile insorite ce coborau lin spre luncile Bahluilui sau Jijiei.

Venisem pentru prima dată la Iași ca elev la Școala Normală, construcție impresionantă, așezată la marginea orașului, lîngă pădurea Breaza dincolo de capătul liniei de tramvai ce urca greoi dealul Copoului.

Mai departe, de gosoasă, sub perdelele de arbori seculari, se ascundea vîlă cu siluete zvelte ferite de privirile îscoditoare ale trecătorilor și apărătoare de praful și zgomotul străzii.

La una din aceste vile cu turn înalt din care se vedea tot orașul și satele ce se pierdeau în depărtări și pe care tot timpul flutura un steag tricolor, am fost duși noi, copiii din clasele mici, la culese struguri.

Pedagogul care ne însoțea ne-a spus că mergem în via domnului Sadoveanu, un mare scriitor, neuitind să ne vorbească despre câteva din operele lui îndrăgite de copii precum și despre comportamentul pe care trebuie să-l avem în muncă și în cazul că ne vom întîlni cu scriitorul prin via sau curte.

Și ne-am întîlnit.

Sadoveanu a venit la noi. N-am să uit niciodată statura lui gigantică față de noi, culegătorii vîi sale, privirile lui melancolice și visătoare pierdute parcă în negurile istoriei. Aceleasi priviri devineau îscoditoare cînd stăteai de vorbă cu el.

- Cum te cheamă pe tine, măi țici?

- Nică.

- Nică lui Ștefan?

- Nu, zic. Nică Aniței...

- Da?! Da' Nică lui Ștefan știi tu cine a fost?

- Știu! Acela a fost Nică lui Ștefan a Petrei Ciubotaru din Humulești.- De unde știi tu?

- De la mama Ilincă, da' am citit și eu în "Amintiri..."

- Da? Dar tu de unde eşti?

- Din Botșani.

- Să crești mare Nică de la Botșani și să citești cît mai mult. Și cu palma lui grea de urias m-a mîngiat pe față.

Ce mindru am fost cînd la școală copiii au spus tuturor că Sadoveanu a stat de vorbă cu mine!

M-am dus la bibliotecă să cer toate cărțile scrise de Sadoveanu iar bibliotecarul m-a întrebat ce vreau să fac cu ele. Mi-a spus că sunt tare multe și mi-a dat una.

Una căte una, le-am citit pe toate, nu într-o zi sau săptămână ci în ani...

Așa am început să-l iubesc și să-l citeșc pe Sadoveanu.

L-am văzut pe Sadoveanu citindu-și din opere alături de mari scriitori ai neamului: Teodoreanu, Petrescu, reprezentat pe scenă Teatrul Național din Iași, iar setea mea pentru literatură a devenit tot mai mare.

Mai tîrziu am început războiul și Sadoveanu a plecat din Iași. Am fost tare necăjit. I-am căutat urmele pașilor la Pașcani, Fălticeni, Agapia, Vâratec dar n-am dat de el ci numai de urme. Plecase din Moldova. Și casa a fost înstrăinată.

Și totuși de Sadoveanu nu m-am despărțit toată viața. L-am purtat în inimă și susțin căci în umbra personalității și operei sale am crescut și m-am maturizat.

Despre Sadoveanu s-au scris și s-au vorbit multe; ca despre orice om. Și bune și rele. Totuși nimic nu poate întuneca sau minimaliza valoarea personalității și operei sale.

Dacă spre sfîrșitul vieții opera sa a cunoscut o curbă descendentală, eu cred că aceasta se datorează faptului că scriitorul își epuizase toate resursele geniu lui său într-o creație monumentală - opera sa.

La aceasta adăugindu-se, poate, și noile condiții politice și sociale de după 1944.

STRUNGARIU ION

costul rotilor de tren...

Costul unei călătorii la clasă a II-a cu trenuri personale din Cenad pînă la:

-Sînnicolau-Nord	45 lei
-Sînnicolau-Mare,Tomnatec Saravale	64 lei
-Lovrin,Sînpetru Mare Periam	95 lei
-Variaș,Pesac,Gotlob Bulgăruș	100 lei
-Aranca,Secusigiu,Muner, Sînpetru German,Biled, Bărlăteaz,Gelu,Sandra, Lenauheim,Grabat,Comlog, Teremia Mare	150 lei
-Pescăret,Chinezu,Jimbochia	170 lei
-Cîrpinic,Dudeștii Noi, Sînandrei	190 lei
-Timișoara,Arad	230 lei

pentru rute mai lungi:

- Cluj-Napoca	840 lei
- Brașov	1140 lei
- București	1300 lei
- Constanța,Iași	1490 lei

Pentru călătorii cu trenuri accelerate sau rapide se vor plăti în plus:

Suplimente de viteză la trenuri accelerate și rapide:

zona I (1-250 km.)	45 lei
zona II(peste 250 km.)	90 lei

Tichete de rezervarea locurilor la accelerate și rapide 110 lei

GHEORGHE ANUICHI

MERSUL PE JOS

Nu știu dacă ar fi interesant să știm căi kilometri de trotuar străbat în lung și în lat comuna noastră. Probabil resortul de specialiști din primărie cunoaște. Uneori mă întreb la ce bun aceste trotuare? Priviți, stimări cititori, strada principală. Priviți și vă minunați! Pe carosabil alături de autovehicule, caruțe și biciclete, motociclete veți constata că mărșaluiesc șiruri lungi de pietoni. Oameni de toate vîrstele. Oameni mai buni, oameni mai răi?! Sîntem o localitate de munte unde datorită condițiilor concrete de relief, trotuarele sunt aproape inexistente? Sîntem o comună a cărei locuitori nu au o educație rutieră? Eu nu cred! Atunci urmăți exemplu: PIETONI, PE TROTUARE! Altfel ne trezim cu surprize.

S-a întors lumea pe dos. Cărute, autoturisme, motociclete ne sfidează trotuarele. E rău? Este. Iată o imagine care nu mi se pare normală. Așa că treceți fiecare pe unde ne admite legea. Nu de altceva, dar, deocamdată nu avem alte căi rutiere. Ne vom trezi într-o zi că se va circula pe burlane, prin grădini, pe trunchiuri de copaci... fără mijloace de avertizare și semnalizare.

I. PIETON

BUNĂ ZIUA

Nu numai la noi, dar mai pește tot a rămas în obiceiul oamenilor ca atunci când se întâlnesc, să și dea binețe, să se salute. La noi, la români, care suntem un popor cu vocația căldurii și respectului creștinesc, a prețuirii celui cu care conuijum, s-a dat bună-ziuă și la străinii! S-a dat și celor care nu odată au venit cu gînduri acunse în ograda noastră.

Cu cîțiva ani în urmă, aflat într-o excursie pe Cheile Ogrindușei din munții Apuseni, am remarcat nu numai cu dar și însoțitorii mei, că acel locuitor ai "Tării de piatră", fără excepție, ne salutau ca și când ne-am cunoscut de cînd lunica. Era ceva firesc în gestul lor. Noblețea acelor moți m-a impresionat profund.

La Cenad "bună-ziuă" a devenit o marfă rară. Oameni în toată firea trec unul pe lingă altul fără a-și arunca măcar o privire. Pînă și două trenuri când trec unul pe lingă altul, se salută... prin suierături scurte. De copii ce să mai zic?

Oameni buni, dați-vă bună ziua! Nu "ciao!", bună-ziuă. Nu vă costă nimic.

SAVU ION

TRICHINELOZA

Pericol pentru sănătatea omului

Trichinelzoa este una dintre cele mai grave boli ale omului care se transmite prin consumul de carne și preparate de carne de porc și vînat (mistreț, urs), care ajung în consum fără a fi controlate de către medicul veterinar și pentru care nu există mijloace de tratament sigure. Boala nu se poate diagnostica la animalele în viață și nici carnea acestora nu se deosebește prin nimic de carne provenită de la porcii sănătoși. La om boala produce grave tulburări digestive, dureri musculare și semne asemănătoare stărilor gripele și reumatice, care pot provoca moartea. Trebuie menționat că sărarea, afumarea, fierberea sau frigerea nu distrug parazitul din carne. Pericolul mare îl constituie carne și preparatele de carne oferite din tăierile necontrolate. Pentru prevenirea îmbolnăvirilor la om Legea Sanitară Veterinară prevede:

1. Obligatorietatea examenului trichineloscopic al tuturor cărnurilor și preparatelor de carne provenite de la porci, mistreț, urs, înainte de a fi puse în consum public sau familial.
2. Producătorii sunt obligați să solicite circumscriptiilor veterinare comunale sau de controlul produselor de origine animală din orașe, executarea examenului la carne rezultată din tăierea porcilor. De la fiecare porc tăiat se aduce pentru analiză o probă de cca. 50 gr. mușchi, conform desenului alăturat.
3. Afumătorile sunt obligate, la primirea cărnurilor și preparatelor de carne, să solicite buletinul de analiză pentru examenul trichineloscopic.
4. Pentru protecția consumatorilor, populația este rugată să nu consume cărnuri sau preparate de carne necontrolate sanită veterinar și fără să fie atestat examenul trichineloscopic negativ.

CĂTRE CENĂZENI

Cînd prețul hîrtiei este într-o creștere al cărei sfîrșit nu-l putem nici măcar întrețări; cînd ziare de mare popularitate și de mare tiraj declară gerve și-si sisteză, pentru o perioadă sau definitiv, apariția, a tipării o publicație nouă pare "O MARE AVENTURĂ".

Un grup de intelectuali întrinoși, de diferite formații profesionale a avut curajul să scoată pentru dumneata, cenăzeanule, această publicație, ca să-și umple casa și susținutul cu o rază de lumină și speranță.

Foaia noastră se dorește independentă și, de aceea, nu vom face jocul nici unui partid sau formație politică indiferent de poziția pe care o ocupă pe eșicherul politic al sării.

Obiectivitatea, cinstea, adevărul, dar, mai ales, pe dumneata vrem să te slujim, iubite cititorule. Dorim să te sunți prezent în rîndurile tipărite de noi cu tot ceea ce te frămînă, te doare sau te bucură.

De ce?

Pentru că de dumneata depinde apariția regulată a ziarului nostru.

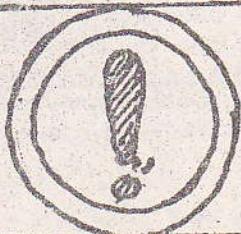
Îți dorești o revistă în care să găsești ce te interesează; în care să-ți exprimi gîndurile și dorințele, cumpără cu regularitate "CENĂZEANUL" - publicație a cărui coproprietar ești și dumneata.

COLEGIUL DE REDACȚIE

CE IȘI DORESC CENĂZENII

Cu ocazia anului nou publicația noastră a întreprins un sondaj de opinie în rîndul cetățenilor din comună. Sondajul avea o singură întrebare: Ce vă dorîți să se realizeze în Cenad în viitor? analizînd răspunsurile date am ales pentru acest număr o serie de răspunsuri în ordinea descrescătoare a frecvenței lor. Le redăm mai jos:

1. Să se organizeze o piață agro-alimentară mai curată și să se inițieze un tîrg de animale;
2. Să se deschidă un centru de aprovizionare pentru particulari cu semințe, îngășaminte, mașini și unele agricole;
3. Să se organizeze de către stat un centru în comună pentru valorificarea produselor agricole din gospodăria producătorilor particulari;
4. Să se organizeze și să fie întreținut izlazul comunal așa cum a fost înainte;
5. Reamenajarea și modernizarea centralei telefonice din comună prin introducerea unei centrale automate și mărirea numărului de abonați;
6. Reactivarea fintinilor cu pompă forate deja în comună, astăzi inexplicabil parăsite. Forarea de noi fintini dacă este posibil.
7. Construirea unui strand (cu apă termală!)
8. Reamenajarea și modernizarea terenului de fotbal.

*Dacă stai drept, nu te speria că umbra ta e strîmbă
(proverb chinez)*

*Înțeleptul are urechi lungi și limba scurtă
(proverb chinez)*

*Dacă nu-i ulei în opaij, fiului nu folosește la nimic
(proverb danez)*

*Exemplul bun este cea mai bună predică
(proverb englez)*

*Nimeni nu te slujește mai bine decât tu pe tine însuți
(proverb francez)*

a r t a

GUSTĂRI:

Măslinie umplute cu telemea. Măslinie 600 gr, telemea de oaie 100 gr, unt 100 gr, boia de ardei dulce 2 gr. Măslinile se țin mai multe ore în apă caldă pentru a se desără. Se scoat apoi sămburii cu lingurîță de scobit. Telemeaua se rade pe răzătoare, se amestecă cu untul și boiaua pînă ce se obține o cremă spumoasă. Se pune compoziția într-un poș cu spîn de dimensiuni mai mici și umple măslinile făcîndu-se deasupra fiecărei măslinie cîte un vîrf (avelină). Se servesc ca atare sau se folosesc la decorat salate sau preparate reci.

CIORBE:

Ciorbă de sfeclă cu zemă de varză (din Oltenia). Morcov 150 gr, păstrîna 100 gr, pătrunjel 500 gr, telină 100 gr, ceapă 150 gr, făină 25 gr, ulei 75 gr, sfeclă roșie 400 gr, roșii 400 gr, orez 100 gr, zemă de varză 1 litru, verdeajă una legătură, sare.

Morcovii, păstrînaul, pătrunjelul și telina se tăie în rondele și se pun la fier în apă cu sare. Ceapa se toacă mărunt, se călește în ulei împreună cu făină. Se stinge cu apă și se toarnă peste legume. Sfecla se rade pe răzătoare și se fierbe separat în 750 ml apă. Orezul se fierbe la fel separat. Cînd zarzavatul din supă este fierb, se pune în ciorbă sfecla, orezul și roșile curățate de coajă și semințe, se tăie în cuburi și se mai fierb 15 minute. Se acrește ciorba cu zemă de varză fierbă separat iar la sfîrșit se presără cu verdeajă.

c u l i n a r a

SALATA:

Salată Moreno (rețetă italiană). Mere 600 gr, ciuperci (din conservă) 300 gr, vîrfuri de sparanghel 200 gr, telină 200 gr, maioneză 400 gr, muștar 20 gr, lămiile 50 gr. Merele se curăță și se tăie julien, la fel se tăie și ciupercile. Vîrfurile de sparanghel se fierb în apă cu sare, se lasă să se răcescă și se tăie în felii. Telina se curăță și se rade pe răzătoare de parmezan. Se amestecă toate componentele și se adaugă maioneza ce a fost amestecată cu muștar și zemă de lămiile.

DULCIURI:

Cartofi de ciocolată. Pîscoturi 200 gr, lapte 100 ml, cniac 100 ml, alune 300 gr, coajă de portocală confită 200 gr, stafide 150 gr, cacao 50 gr.

Pîscoturile și înmoiaie în lapte amestecata cu coniac se adaugă alunile prăjite și măcinate, coaja de portocală confită, ce a fost tocata mărunt, cît și stafidele tocate la fel. Se amestecă toate componentele și din pasta rezultată se formează între paine, cartofi de mărimea nucilor, care se trec prin cacao și se aşeză în chese de hîrtie.

DIN ÎNTELEPCIUNEA LUMII VORBE ÎNTELEPTE

*Hârnicia e mina dreaptă a norocului
(Anglia)*

*Culcă-te o dată cu mielu și scoală-te o dată cu ciocîrlia
(Franța)*

*Hârnicia este mama succesului
(Spania)*

*Calul care aleargă nu are nevoie de pinteni
(proverb latin)*

*Prepelîja care se înalță ultima, primește lovitura
(proverb arab)*

*Dacă stai drept, nu te speria ca umbra ta e strîmbă
(proverb chinez)*

CALUL, un prieten de nădejde

7

după o notă de E. Jianu

După cîine, sau concomitent cu aceea, omul a domesticit calul, astfel încît, din cele mai vechi timpuri, calul i-a fost alături de cîine, un neprețuit ajutor. Locul acestei înșăptuiri, care avea să aibă uriașe consecințe asupra societății omenești, pare să fi fost Europa și Asia.

Calul folosit întîi la călărie, apoi ca animal de tracțiune, l-a ajutat pe om să străbată mai ușor și mai rapid întinderile, să transporte mai spornic poverile - întîi cu sania, apoi după descoperirea roții, cu căruța - și să realizeze mai bine lucrările agricole. Deși se crede că omul lipsit de ajutorul calului, n-ar fi putut ajunge la stadiul actual de civilizație și progres, în istoria lumii se cunosc civilizații evolute, care n-au cunoscut calul decât tîrziu, cum au fost cele din America, zona Pacificului și Australia.

După călărit și tracțiune, mai cu seamă în Asia, a fost folosit și pentru producerea cărnii - considerată o adevărată delicătesă - și pentru aceea a laptei, socotit de către medicina tradițională nu numai aliment, cit și un medicament.

În cursul veacurilor, din cele dintîi animale domestiuite, prin îndelungata selecție, omul a creat, pînă astăzi, mai mult de 60 de rase, de la caii liliipit - de mărimea unui cîine mai mare și folosiți doar de decor - la ponei pînă la caii masivi de tracțiune, cîntîrind aproximativ o tonă și putînd trage un wagon.

La noi în țară, caii moldovenegi, hutulii, lipitanii, sunt rase care ne-au adus faima: tributul care, pe vremuri se plătea sultanului includea și un număr de armăsari și iepe din rasele noastre.

Calul este capabil de adevărate performanțe atletice, poate sări și doi metri în înălțime, peste cinci metri în lungime, atinge o viteză peste 65 km/oră, o viteză utilă de 35 km/oră, forță sa de tracțiune medie avînd 3-4 CP, dar pentru scurte eforturi poate dezvolta o putere de 15-20 CP.

Durata medie de viață a calului este de circa 20 de ani, dar sunt cunoscute și longevivii care au atins vîrstă de 50 de ani.

Pecă scara inteligenței animale, calul ocupă unul dintre primele locuri, datorită acestui fapt el poate fi ușor dresat, recunoscindu-și stăpînul chiar după voce.

Calul prezintă și unele curiozități: astfel el este singurul animal care își poate mișca conștiincie pielea pentru a se apăra de muste, are o foarte bună memorie a locurilor și un excelent simț de orientare - călăreții rătăciți se lasă în voia calului, acesta în mod sigur îi scoate din incurcătură. Calul, la fel și porumbelul, nu are vezica biliară, adică fierrea.

Cel mai interesant lucru este somnul la cai, aceștia putînd dormi în picioare, datorita unui sistem pasiv de tendoane și ligamente.

Din 24 de ore, calul doarme doar 3 ore și aceasta se face în perioade scurte. La păzune el doarme de aproximativ 15 ori în perioade scurte iar în ham doarme de 4-5 ori în perioade scurte. Cea mai lungă perioadă de somn nu depășește o jumătate de oră și se produce deobicei între orele 0 și 5 dimineață.

Calul se culcă extrem de rar și numai la păzune pe un asternut curat. Mînii sunt foarte activi putîndu-și urmă mama la cîteva ore de la naștere.

- Va urma -

SPORT

Ca mai peste tot și la Cenad s-a făcut, se face și, în mod cert se va face sport.

În comuna noastră, mai cu seamă în ultimele decenii fotbalul și handbalul au constituit principalele preferințe ale cetățenilor. Odată cu plecarea masivă a șvabilor, handbalul a pierdut mult teren, dacă nu chiar a dispărut. Chiar și în scăala.

Fotbalul, din ce în ce mai chinuit, rezistă.

Am în față un caiet pe care l-am găsit în sertarul biroului unui inimous funcționar de la primărie. Caietul este de fapt un registru de evidență a meciurilor de fotbal disputate de "MUREȘUL" Cenad în anii 1959 și 1960. Un registru care era completat etapă de etapă, meci de meci de către chiar jucătorii de atunci, cu detalii dintre cele mai interesante. Un fel de cronică ale meciurilor. Și doamne, ce mai rezultate! CENAD - UNIREA SÎNNICOLAU MARE 4-2 și sarabanda acestor categorice victorii continuă. Se întâmplă în vara anului 1959, ne face plăcere, să reamintim suporterilor mai în vîrstă, formația care, duminică de duminică umplea de bucurie inimile cenăzenilor:

Jung-Crăciun, Oniță, Radu N., Covaci-Vlascici.

Tosici - Radu Gh. - Nyari - Jivici - Fazekas

Mai jucau Isac, nedelcov, Milan Piciu, Goia Despinoiu, Martinic, Iancov, Pavlovica, Marianu.

După cum observați, formația era așezată în teren după sistemul brazilian. Antrenorul se numea Iosif și era profesor. Un bun profesor și la catedră dar și pe gazonul verde.

De atunci au trecut mai bine de treizeci de ani. Echipa de fotbal a Cenadului a cunoscut între timp evidente transformări. Și în bine și în rău. Regretabil este că, astăzi ea nu mai are strălucirea de odinioară. Într-o discuție avută cu antrenorul echipei, susținutul Ioan Covaci am reținut că sunt numeroase cauze care au generat regresul echipei: un lot subțire, dezinteres în pregătire, vedetismul unora dintre jucători, dar și cele de ordin material, plasarea pe un loc modest în clasamentele turului și obligă atât pe cei care răspund de soarta echipei dar și pe jucători la o analiză profundă și în final la măsuri care să asigure un salt calitativ în jocul echipei și evident obținerea de rezultate bune în viitor. În ceea ce ne privește gazeta "CENĂZEANUL", cu mijloacele specifice care-i aparțin va ajuta echipa în cursa ei de redresare.

SAVU ION

NOTA: În numărul viitor vom publica o cronică a unui meci disputat de MUREȘUL Cenad în luna august 1959, o cronică semnată de jucătorii echipei de atunci.

ZÎMBETE DIN LUMEA COPIILOR

1.

- Profesorul: - Copii, ce-i un corp transparent?
 Nicușor: - Un corp prin care se poate vedea.
 Profesorul: - Bine, dă-mi un exemplu.
 Nicușor: - Broasca de la ușa dormitorului 'domn' profesor.

2.

- Spune-mi, Georgele, ce i s-a întîmplat lui Adam, după ce a mușcat din măr?
 - I s-au strezit dinții!

3.

- Ei, cum a fost la școală, băiețelul tatii, ați învățat ceva, azi, în prima zi de școală?
 - Am învățat, tată, dar n-am terminat, trebuie să ne mai ducem și măine.

4.

Un băiat se laudă prietenului:

- Tatăl meu e foarte curajos și nu se teme de nimic.
 Doarme chiar afară! De multe ori, singur!
 - Ferice de el! Ai meu e extrem de fricos. Cind pleacă mama la bunici, întotdeauna se duce să doarmă la o vecină.

5.

- Iar și-ai uitat tocul elev? ... Cum ai numi tu un soldat care ar intra într-o bastilie, fără să aibă pușcă?
 - General!

6.

La școală:

- De ce pleacă berzelii, toamna, spre sud?
 Însoță și acolo trebuie să se naște copii!

REFLECȚII ÎN DOI ... PERI

Îl plăcea istoria Olteniei, că era plină de ... bani.
 *

Contrastele se atrag: ea tineră și săracă, el bătrân și bogat.
 *

Dorind să-și facă un culcuș călduț, a ajuns la ... răcoare.
 *

Cind înverzește pădurea, omul are numai bucurii; cind înverzește floia, are numai necazuri.
 *

Știind că e frumos să împartă cu altul tot ce are, a împărțit sarcinile lui de serviciu.
 *

Cu un singur leu a cîștigat o mulțime de bani. Era dresor.
 *

Cine știe multe, moare ... de curiozitate să știe și altele.
 *

Să știi că nu mă sperii, eu am făcut trei scandaluri în viața mea,
 De două ori m-au bătut, iar a treia oară ... am fugit.
 *

Cind s-a înșurat, spunea că și-a gasit nevasta, acum spune că și-a găsit "beleaua".

colegiul de redactie

GHEORGHE ANUICHI

GHEORGHE DORAN

ION SAVU

ION STRUNGARIU

- Cea mai nenorocită femeie de pe lume a fost EVA.

- De ce?

- N-a putut să-l amenințe pe Adam ca să se căsătorescă cu alt bărbat.

*

- Care este deosebirea între prima și ultima dragoste?

- Despre prima credem că este ultima, iar despre ultima, că e prima.

*

- Ai auzit ce s-a întîmplat: o mașină a călcat hornarul?

- În ziua de azi, nici pe casă nu te poți feri de mașini.

*

Soțul către soție:

- Băutura te face frumoasă!

- Bine, dar tu știi că nu beau nimic ...

- Nu tu, eu am băut!

*

- Vecinule, cîinele dumitale se pune pe urlat imediat ce fiul meu începe să cînte la vioară.

- Păi, de! E de vină cine începe primul!

*

- Ospătar, am doar un pol. Ce poți să-mi recomanzi?

- Un alt local!

*

- Bunicule, de ce se numește rai locul unde au trăit primii oameni?

- Pentru că acolo a trăit doar o singură femeie.

*

- Tata, de ce se spune limba maternă? - întrebă copilul.

- Pentru că eu mai mult săc, în schimb maică-ta ...

*

- Tânărul mi-a adus acasă un cîine polițist - se laudă Gigel.

- Nu te cred, nu se vede, spune Ionel.

- Natural, e de la poliția secretă!

*

- Mămico, tata a fost un băiat timid?

- Păi dacă n-ar fi fost, tu erai mai mare cu șase ani.

*

